

4. Over de inhoud van een codebericht mag niet met verwijzing naar dat bericht per telefoon worden gesproken.

3. Afschriften van codeber. mogen uitsluitend door de afdeling Verbindingen worden vervaardigd.

1. Op een codeber. mag teleg. niet in open taal worden geantwoord.
2. Dossiers, welke codeber. bevatten, dienen veilig te worden opgeborgen.

REFERENTIE No.:
18503
INFORMATIEKOPIE:
z dbi, -/pl asaz dvv mp

MINISTERIE VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Kopie No. 67

AFDELING VERBINDINGEN

's-GRAVENHAGE, LANGE HOUTSTRAAT 28
TEL. Nos: 180309; 184000-284

ONTVANGEN CODEBERICHT

DATUM VAN ONTVANGST:

3 december 1957

BESTEMD VOOR:

min. v. b.z. [no 5688]

Dir./Afd.:
Visie:
Ag. No.:
Dossier:

DATUM VAN AFZENDING:

3 december 1957

AFKOMSTIG VAN:

djakarta

PARAAF/OPM:

geheim

consulair vertegenwoordiger bandung bericht mij op drie dezer als volgt quo

in bandung is met ingang van hedenmorgen tien uur een totale boycott afgekondigd tegen nederlandse staatsburgers over de gehele linie binnen het machts gebied van k m k b bandung stp de oproep is gericht aan alle arbeiders cma landbouwers cma betjakvoerders cma chauffeurs van taksies enz stp de order houdt o m in dat hotelbedienden geen service mogen verlenen aan nederlanders in hun hotel van genoemd uur af stp hetzelfde geldt voor de gouvernementsdiensten w o ptt cma winkels cma restaurants cma nederlandse sla gerijen stp ook de kleinhandelaren als groenteboeren cma rijsthandelaren cma chinese toko s mogen geen service meer aan nederlanders verlenen stp omgekeerd wordt de maatschappij opgewekt geen inkopen te doen bij nederlandse neringdoenden stp de order wordt zeer letterlijk opgevat hetgeen erop neerkomt dat de nederlandse gemeenschap zich geen levensbehoeften kan verschaffen stp ook de benzinepompen geven geen bezine terwijl de telefoons van nederlanders inklusief die van de nederlandse vertegenwoordiging geblokkeerd zijn stp wat dit laatste betreft is bereids contact opgenomen met het k m k b hk plaatselijk militair commando slthk als toezichthouder en militair adviseur van de boycotactie stp de commandant zelf is in djakarta en zijn chefstaf c q overige ondergeschikten hebben niet de moed gehad de order tot afsluiten te annuleren stp er is voor deze aktie geen termijn genoemd maar lang kan zij niet duren zonder ernstige moeilijkheden voor de nederlandse gemeenschap speciaal wat voedselvoor ziening betreft stp ik meen dan ook dat deze actie consequent doorgevoerd tot de eksessen gerekend mag worden welke volgens regeringsopdracht juist dienen te worden vermeden stp

ONTVANGEN CODEBERICHT

VERVOLG

Ref. No: 18503

-2-

Rubricering: geheim

voorshands is de stemming in de nederlandse gemeenschap
nog rustig stp unquo
ik heb de heer van straten verzocht de gouverneur
van west java te benaderen stp

hasselman elfhonderd vijfenveertig

4. Over de inhoud van een codebericht
naar dat bericht per telefoon worden gesproke.

3. Afschriften van codeber. mogen uitsluitend
door de afdeling Verbindingen worden vervaardigd.

1. Op een codeber. mag teleg. niet in open taal worden geantwoord.
2. Dossiers, welke codeber. bevatten, dienen veilig te worden opgeborgen.

4. Over de inhoud van een codebericht mag niet met verwijzing naar dat bericht per telefoon worden gesproken.

REFERENTIE No.:
18562
INFORMATIEKOPIE:
z dbi,-/pl/ef asaz zs dvv mp

MINISTERIE VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Kopie No. 16

AFDELING VERBINDINGEN

's-GRAVENHAGE, LANGE HOUTSTRAAT 28
TEL. Nos: 180309; 184000-284

ONTVANGEN CODEBERICHT

DATUM VAN ONTVANGST:

4 december 1957

BESTEMD VOOR:

min. v. b.z.

Dir./Afd.:

Visie:

Ag. No.:

Dossier:

DATUM VAN AFZENDING:

4 december 1957

AFKOMSTIG VAN: djakarta

PARAAF/OPM:

geheim

consulair vertegenwoordiger surabaia berichtte op drie dezer als volgt dblpnt quote

moge tav situatie en gebeurtenissen volgend zoveel mogelijk chronologisch gehouden verslag geven stp inzet boycotactie te surabaja op achten twintig november cma verliep min of meer volgens planning van organisatoren stp nochtans voor land genoten weinig bezwaarlijk daar bleek dat indonesisch huispersoneel mits contant betalend gebruikelijke en nodige inkopen kon voortzetten stp ook gebruikelijke dagelijkse leveranties aan huis bleven vrij goed gehandhaafd stp om drieëntwintig uur meldden zich twee gehelme met karabijnen bewapende civiele politieagenten bij mijn woning ter uitvoering hun opdracht tijdens patrouillegang in hun wijk zich op de hoogte stellen of bij mijn woning rust en orde gehandhaafd bleef stp zij deelden mede zelfde opdracht t a v ambtswoning engelse collega in zelfde wijk zomede hun bezoek later in nacht tijdens hun ronde herhalen stp ofschoon was bekendgemaakt boycot actie voorlopig alleen gehouden te surabaja en malang werd negenentwintig dezer in bergoord tretes alwaar om verschillende nederlandse firma s vakantieverblijven eveneens boycotactie ingezet stp indonesisch personeel van hk nederlands slhk badhotel tretes legde werk neer stp huisbedienden van evenbedoelde vakantieverblijven kregen opdracht hun werkzaamheden tbv nederlanders staken stp dertig dezer bereikte mij eerste bericht dat te djember en op in omgeving dier stad gelegen hk nederlandse slhk tabaksondernemingen agressiever boycotactie dan elders ingezet stp voor afgelopen weekend en voor komende dagen georganiseerde grotere sinterklaasfeesten werden op politieadvies gecancelld stp leider e e n der grootste nederlandse bedrijven bezocht mij en deelde mede druk^{op} zijn personeel zo groot geworden dat hij besloten op firmakosten vertrek naar nederland van gezinnen verlofsgerechtigde

3. Afschriften van codeber. mogen uitsluitend door de afdeling Verbindingen worden vervaardigd.

Op een codeber. mag teleg. niet in open taal worden geantwoord. Dossiers, welke codeber. bevatten, dienen veilig te worden opgeborgen.

ONTVANGEN CODEBERICHT

VERVOLG

-2-

Ref. No: 18562

Rubricering: geheim

nederlandse werknemers cma zo wordt verzocht cma zal toegestaan stp aan gezinnen zal en kan in nederland echter geen geldelijke toelage uitgekeerd stp berichten nopens vertrek gezinnen van nederlandse werkers nemen toe stp moge in verband hiermede opwijzen rekening zal moeten worden gehouden toeneming aanvragen steun e d in nederland bij ministerie van mawe stp werd eerder reeds van enkel geval vernomen/in loop van /stp dertig dezer bleek van toenemende activiteit van pemuda s bandenbeschadiging van op straat cq voor huizen strp kantoren geparkeerde automobielen van nederlanders stp in namiddag en avond van een dezer vroegen landbouworganisatievoorzitters zomede hoofden surabajakantoren met djemberbelangen om onderhoud nopens djembersituatie stp bij avondbespreking voegden zich daarvoor uit djember overgekomen hoofdvertegen woordiger van grootste aldaar opererende maatschappij cma landbouwmij subquo oud djember subunquo cma zomede factorijagent te djember stp bleek dat beginnend op achtentwintig november cma op negenentwintig november bijgevoegd boycotprogramma met kracht werd doorgezet stp subquo pemuda s subunquo stelden zich tot taak controle oefenen op uitvoering waarbij zij in enige gevallen zich in nederlandse huizen begaven hetgeen zo nog niet tot paniek tot grote gealarmeerdheid onder nederlanders leidde stp in enkele gevallen namen pemuda s nederlandse automobiel strp truck in gebruik stp verschaften zich eveneens toegang tot societeitgebouw djember stp verlieten echter na aandrang van militaire zijde societeit cma waarop bedoelde zijde opdracht gaf om societeitgebouw voor lopig gesloten houden stp nochtans deden zich wat ook betrokken landgenoten onder huidige omstandigheden onder ernstige gebeurtenissen cq excessen verstaan niet voor stp overigens was inmiddels vanuit djember telefonisch bericht ontvangen van rustiger situatie en verhoogde patrouillering machtsapparaten in stad stp van djember bergcultuurondernemingen waren geen bijzonderheden cq verontrustende berichten vernomen stp ik moet volledigheidshalve aantekenen mij uit mij tijdens bezoek door djemberlandgenoten gedane mededelingen bleek zij reeds v o o r aanvang boycot actie en naar aanleiding eerste gebeuren bij bekladden huizen cma niet met gewenst lijkende tact en juistheid lokale autoriteiten benaderd stp o m verlangden zij h k m i onnodig en overbodig slhk dat autoriteiten antwoord zouden geven op vragen of werkzaamheid nederlandse bedrijven al dan niet prijs gesteld en of nederlanders al dan niet welkome gasten stp bij laatste bezoek van landgenoten verklaarde regent djember h k dan ook slhk zij onwelkome gasten stp tijdens

4. Over de inhoud van een codebericht naar dat bericht per telefoon worden gesproken.

3. Afschriften van codeber. mogen uitsluitend door de afdeling Verbindingen worden vervaardigd.

Op een codeber. mag teleg. niet in open taal worden geantwoord. Dossiers, welke codeber. bevatten, dienen veilig te worden opgeborgen.

ONTVANGEN CODEBERICHT

VERVOLG

-3-

Ref. No: 18562

Rubricering: geheim

bovenvermeld avondbezoek bij mij werden banden door geprikt van twee automobielen staande in tuin van naastgelegen huis stp ook aan in mijn tuin staande auto s mijner bezoekers gaven deze pemuda s aandacht doch betraden niet mijn tuin stp wel ontving bewoner naastgelegen huis korte tijd later telefoon van subquo pemuda die banden had doorgeprikt subunquo met vraag subquo of bij nederlandse consul een rapat hk bijeenkomst slhk werd gehouden subunquo stp overigens kon geconstateerd vrij frequente patrouillegang van militaire en civiele politie langs mijn woning stp djember bezoekers zijn ivm totale staking op twee dezer in late avond van een dezer nog huiswaarts ge gaan stp op twee dezer geen nadere berichten uit djember zodat mag geconcludeerd situatie aldaar voor verdere berichten geen aanleiding heeft gegeven stp op twee dezer volledige staking in alle nederlandse bedrijven stp volgens sobsi mededeling te surabaja staking bij zeventig bedrijven stp van incidenten niet vernomen stp voor de staking in oost java werd gezamenlijke instructie uitgegeven door nieuwguinea actiecomite oostjava en subquo samenwerkend orgaan leger jeugd subunquo oostjava stp o m in instructie bepaald arbeiders van stil te leggen bedrijven dienen ter plaatse teneinde mede bedrijfsuitrustingen beschermen en oplettend zijn voor sabotage van nederlandse zijde pntcma bij bedrijven met gemengd nederlands r i kapitaal mocht niet gestaakt pntcma evenmin bij gas en electriciteitsbedrijven en ziekenhuizen pntcma tegenacties door nederlanders dienden direct gerapporteerd pntcma landbouwers en jongeren aangespoord stakings actie te steunen strp helpen pntcma jongeren aangesloten bij samenwerkend orgaan dienden voorlichting geven en machtsapparaten behulpzaam zijn bij bewaring rust en orde stp vooral laatstbedoelde inschakeling hk n f voor eerste maal in enige instructie opgenomen slhk kan n b m kwalijke gevolgen cma en laat m i thans tevens aan duidelijkheid weinig te wensen over tav actielijn en uitvoerders stp in dit verband ook aangetekend dat hernieuwde oproep aan veteranen zich doen registreren stp volgens militair commandant surabaja reeds ruim vijfduizend veteranen zich doen registreren stp ook op twee dezer berichten van land genoten over subquo controle optreden subunquo van pemuda s en voortgaande bandenbeschadiging stp militaire commandant surabaja deelde op ontmoeting met pers mede simpangclubaffaire in handen van subquo samen werkend orgaan subunquo stp situatie simpangclub bleef ongewijzigd stp inmiddels is surabaja gemeenteraads delegatie uit djakarta teruggekeerd met toezegging

4. Over de inhoud van een codebericht naar naar dat bericht per telefoon worden gesproken.

3. Afschriften van codeber. mogen uitsluitend door de afdeling Verbindingen worden vervaardigd.

Op een codeber. mag teleg. niet in open taal worden geantwoord. Dostiers, welke codeber. bevatten, dienen veilig te worden opgeborgen.

ONTVANGEN CODEBERICHT

VERVOLG

-4-

Ref. No: 18562

Rubricering: geheim

soekarno hatta zullen bijwonen elf dezer te dezer stede
in kader nieuwguinea actie te houden massameeting stp
opwijs datum samenvalt met datum herdenking zg veertig
duizend westerlingslachtoffers stp moge tevens mijn
mening dat zeer nodig radio nederland cma overigens
niet frequent doch op enkel juist moment cma vooral
uit psychologisch oogpunt nauwgezet overwogen cma
voor landgenoten steunputtende woorden cq berichten
stp moge opwijzen commentaar eigen nieuwsdienst van
radio nederland in uitzending dertig november aan deze
normen getoetst tekortschoot fullstp
unquote

hasselman elfhonderdzevenenvijftig

4. Over de inhoud van een codebericht,
naar dat bericht per telefoon worden gesproken.

3. Afschriften van codeber. mogen uitsluitend
door de afdeling Verbindingen worden vervaardigd.

Op een codeber. mag teleg. niet in open taal worden geantwoord.
Dossiers, welke codeber. bevatten, dienen veilig te worden opgeborgen.

REFERENTIE No.:

18568

INFORMATIEKOPIE:

z
db1,-/pl/ef
asaz
zs
dvv
mp

MINISTERIE VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Kopie No. 16

AFDELING VERBINDINGEN

's-GRAVENHAGE, LANGE HOUTSTRAAT 28
TEL. Nos: 180309; 184000-284

ONTVANGEN CODEBERICHT

DATUM VAN ONTVANGST:

4 december 1957

BESTEMD VOOR:

min. v. b.z.

Dir./Afd.:

Visie:

Ag. No.:

Dossier:

DATUM VAN AFZENDING:

4 december 1957

AFKOMSTIG VAN: djakarta

PARAAF/OPM:

geheim

hedenmorgen ontving ik bezoek van de voorzitter van het algemeen landbouw syndicaat alhier de heer meyer en de secretaris van het algemeen syndicaat van suikerfabrikanten in indonesie de heer hellwig stp de heer meyer deelde mij mede van zijn vertegenwoordiger in surabaja bericht te hebben ontvangen dat de pemuda s in oost java met name te djember cma situbondo cma bondowoso en kediri een terreur zouden uitoefenen tegen de nederlanders aldaar zowel in de steden als op de ondernemingen en bergcultures stp men onthoudt aan nederlanders voedingsmiddelen terwijl zelfs hier en daar huiszoekingen worden verricht om na te gaan of voedselvoorraden aanwezig stp een aantal landgenoten is verstoken van water en licht stp de situatie moet volgens voornoemde vertegenwoordiger als ernstig worden aangemerkt stp door het als is te surabaja in samenwerking met de indonesische dienst van de landbouw contact opgenomen met de indonesische autoriteiten stp hierbij werd de mededeling ontvangen dat deze gang van zaken een uiting is van de volkswil waartegen niets valt te doen stp de heer meyer was van mening dat als deze toestand zou voortduren de evacuatie van vrouwen en kinderen van de betrokken ondernemingen etc zou dienen te worden overwogen hetgeen ook de opvatting van de heer hellwig was stp mij werd de vraag gesteld of voor het geval tot evacuatie zou moeten worden besloten van de zijde der nederlandse regering scheepsruimte ter beschikking zou kunnen worden gesteld stp naar schatting zouden bij een evacuatie omstreeks vijftwintighonderd personen kunnen zijn betrokken stp ik heb geantwoord dat in dat geval en op hun verzoek ik gaarne mijn bemiddeling zou verlenen om te trachten de benodigde scheepsruimte te verkrijgen stp tenaanzien van het probleem van de opvangmogelijkheden

ONTVANGEN CODEBERICHT

VERVOLG

-2-

Ref. No: 18568

Rubricering: geheim

in surabaja waren de heren van mening dat een aantal evacuees wel tijdelijk onderdak zou kunnen vinden bij kennissen en relaties in afwachting van scheeps gelegenheid doch dat voor het merendeel andere voor zieningen zouden moeten worden getroffen stp zij vroegen zich af of in het voorkomende geval er wellicht een mogelijkheid zou bestaan dat door een of andere internationale organisatie zoals het internationale rode kruis daartoe een evacuatiekamp in surabaja zou kunnen worden ingericht welk denkbeeld ik zonder op de merites daarvan nader in te gaan aan uwe excellentie moge doorgeven stp voor een rapport van de consulaire vertegenwoordiger te surabaja over de situatie in oostjava onder meer te djember moge ik verwijzen naar mijn elfhonderd zevenenvijftig van heden stp

hasselman elfhonderdeenenzestig

Op een codeber. mag teleg. niet in open taal worden geantwoord.
Dossiers, welke codeber. bevatten, dienen veilig te worden opgeborgen.

3. Afschriften van codeber. mogen uitsluitend
door de afdeling Verbindingen worden vervaardigd.

4. Over de inhoud van een codebericht mag niet men.
naar dat bericht per telefoon worden gesproken.